

پرسش ۳۴۲: سؤالاتی درباره‌ی روزه و پوشش

السؤال / ۳۴۲:

(۱) الذي عرفناه بتوفيق الله منك صلى الله عليك وعلى آباءك وألك وسلم وما استخلصناه من كتاب شرائع الإسلام: إن كفارة الإفطار ليوم واحد عمداً في شهر رمضان إما عتق رقبة، وإما صيام شهرين متتابعين، وإما إطعام ستين مسكيناً، مخيراً في أداء أيهما شاء عن ذلك.

۱- آن‌چه با توفیق خداوند از شما - که سلام و صلوات خداوند بر شما و پدران و اهل بیت‌تان باد- آموخته‌ایم و آن‌چه از کتاب شرایع الاسلام استنتاج کرده‌ایم این است که: کفّاره‌ی یک روز روزه خوردن عمدی در ماه رمضان عبارت است از آزاد کردن یک بنده، یا دو ماه روزه‌ی پی در پی، یا إطعام شصت فقیر، و فرد در ادای هر یک از اینها مخیر است.

فإذا لم يستطع عتق رقبة أو إطعام ستين مسكيناً وجب عليه صيام شهرين متتابعين، فإن عجز عن صيامهما أيضاً، صام ثمانية عشر يوماً، ولو عجز عن الصيام أصلاً، استغفر الله فهو كفارته.

اگر وی نتواند بنده آزاد کند یا شصت فقیر را غذا دهد، بر او واجب است که دو ماه پشت سر هم روزه بگیرد. اگر از این روزه گرفتن هم ناتوان باشد، باید هجده روز روزه بگیرد و اگر به طور کامل قادر بر روزه گرفتن نباشد، طلب مغفرت کردن از خدا همان کفّاره‌ی او خواهد بود.

ويجب بالإفطار بالمحرم في نهار شهر رمضان ثلاث كفارات، عتق رقبة وإطعام ستين مسكيناً وصيام شهرين متتابعين، وبالمحلل كفارة تخيرية كما وضحنا، وإذا لم يجد الرقبة يدفع ثمنها للإمام أو لوصيه.

افطار با حرام در روز ماه رمضان سه کفّاره (کفّاره‌ی جمع) به دنبال دارد که عبارت است از آزاد کردن بنده، سیر کردن شصت فقیر و روزه گرفتن دو ماه پی در پی، و اگر بنده‌ای نیابد، بهای آن را به امام یا وصی او بپردازد.

أ: هو طيب إذا كان الذي أفطر ليوم واحد عمداً في شهر رمضان كفارته التي تنطبق عليه هو الاستغفار، ثم استطاع بعد الاستغفار وتمكن من أداء إحدى الكفارات كعتق رقبة أو إطعام ستين مسكيناً، أو استطاع بعد الاستغفار صيام الشهرين المتتابعين فقط، فما هو المطلوب في هذه الحالة سيدي؟

الف: سرورم! اگر کسی که یک روز در ماه رمضان را به عمد بخورد و کفّاره‌ای که منطبق بر او است استغفار باشد ولی پس از استغفار، استطاعت پیدا کند و بتواند یکی از این کفّاره‌ها را بدهد مانند آزاد کردن بنده یا اطعام شصت فقیر، یا این که پس از استغفار فقط بر روزه گرفتن پی در پی در دو ماه استطاعت یابد، تکلیف چیست؟

ب: وإذا لم يجد الرقبة يدفع ثمنها للإمام أو وصية أو من نصبوه عنهم لذلك، كم هي مقدار عتق الرقبة في هذا الزمان؟

ب: و اگر بنده‌ای پیدا نکند و بخواهد بهای آن را به امام یا وصی او یا کسانی که آنها برای این وظیفه منصوب کرده‌اند بپردازد، در این زمان قیمت بنده آزاد کردن چقدر است؟

٢) ذكرت سيدي في الشرائع المقصد الثاني الفقرة الرابعة من كتاب الصيام: إذا أفطر زماناً نذر صيامه على التعيين، كان عليه القضاء وكفارة كبرى مخيرة.

٢ - سرورم! در کتاب شرایع، کتاب روزه، مبحث دوم مسأله‌ی چهارم آورده‌ای: «اگر روزه‌ی نذر معین را بشکند قضا بر او واجب است و همچنین باید کفّاره‌ی آن را به اختیار، به‌جا آورد.»

أ: ما هو المقصود من نذر صيامه على التعيين؟

الف: منظور از کسی که نذر کرده زمان به خصوصی را روزه بگیرد چیست؟

ب: وما هو وجه القضاء، هل هو يوم يقضيه قبال كل يوم قد أفطر فيه أم ماذا؟
وما هي الكفارة الكبرى المخيرة على من أفطر زماناً؟

ب: وجه قضا کدام است؟ آیا او به ازای هر روزی که روزه خواری کرده است یک روز، روزه بگیرد یا چیز دیگری است؟ منظور از کفاره‌ی آن به اختیار چیست؟

٣) هذه مجموعة أسئلة متفرقة وردت في المنتدى أيضاً:

٣ - اینها نیز یک سری سؤالات متفرقه است که در تالار گفت‌وگو مطرح شده است:

أ: ذكرت سيدي أن الإنبات من علائم البلوغ، فهل المقصود الشعر الخشن على العانة والإبط، أم إنبات أحدهما فقط يكفي كعلامة للبلوغ؟

الف: آقای من! شما بیان داشته‌اید که رویدن مو از نشانه‌های بلوغ است. آیا منظور رویدن موی خشن بر شرمگاه و زیر بغل است یا رویدن مو در یکی از این دو موضع به عنوان نشانه‌ی بلوغ کفایت می‌کند؟

ب: ما هو سعر جرام الفضة في مهر الزهراء(ع)، هل سعر الجرام في المهر هو سعر الجرام الفضة الخام أي السبائك، أم إنه سعر الجرام الفضة المسبوكة (المصاغ)، فالسعر فيهما فيه تفاوت.

ب: قیمت یک گرم از نقره‌ی مهریه‌ی حضرت زهرا(ع) چقدر است؟ آیا قیمت این یک گرم همان قیمت یک گرم نقره‌ی خام یعنی سبیکه است؟ یا قیمت آن معادل قیمت نقره‌ی قالب‌ریزی شده (قالبی) است و بهای این دو با هم تفاوت دارد؟

٤: أجبت على سؤال سابق سيدي في قضية ما يجب ستره على المرأة بالإجابة التالية:

قال تعالى: (وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْأَرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوْ الْوَالِدِينَ الَّذِينَ لَمْ يَضْرِبُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ([181]).

٤ - سرورم! به سؤال قبلی ام که درباره‌ی آن چه که پوشاندنش بر زن واجب است، به این صورت پاسخ دادید:

حق تعالی می‌فرماید: (و به زنان مؤمن بگو که چشمان خویش را ببندند و شرمگاه خود را نگه دارند و زینت‌های خود را جز آن مقدار که هویدا است آشکار نکنند و مقنعه‌های خود را تا گریبان فروگذارند و زینت‌های خود را آشکار نکنند، مگر برای شوهران خود یا پدران خود یا پدر شوهرهای خود یا پسران خود یا پسران شوهر خود یا برادران خود یا پسران برادر خود، یا پسران خواهر خود یا زنان همکیش خود، یا بندگان خود، یا مردان خدمتگزار خود که رغبت به زن ندارند، یا کودکانی که از شرمگاه زنان بی‌خبرند و نیز چنان پای بر زمین نزنند تا آن زینتی که پنهان کرده‌اند دانسته شود. ای مؤمنان، همگان به درگاه خدا توبه کنید، باشد که رستگار گردید) ([182]).

ما يجوز أن تظهره المرأة أمام الاجانب هو الوجه والكفين والقدمين، وما يجوز أن تظهره المرأة أمام المحارم هي القلادة وما فوقها، وما تحتاج لكشفه في الوضوء من اليدين، ومنتصف الساق وما دونه، وللزوج جسدها كله.

آن چه زن می‌تواند در برابر نامحرمان آشکار کند عبارت است از صورت، کف دست‌ها و کف پاها و آن چه زن می‌تواند در برابر محارم آشکار سازد عبارت است از

گردن و بالاتر از آن، آن مقدار از دست‌ها که باید برای وضو گرفتن مکشوف نماید، و وسط ساق و پایین تر از آن، و برای شوهرش تمام بدنش را.

ولقد قرأت جوابك سيدي "صلوات ربي عليك" فكشفت لنا من الحقائق التي لم نكن نعرفها قبل وبفضلكم أهل البيت "عليكم سلام الله" تنورنا بنوركم وأسأل الله أن يزيدي معرفة منكم وأن أستزيد من معينكم أكثر وأكثر..

آقای من، درود خدا بر تو باد! من پاسخ شما را خواندم و حقایقی بر ما آشکار شد که قبلاً آنها را نمی‌دانستیم، و به فضل شما اهل بیت که سلام خداوند بر شما باد، به نور شما منور گشتیم. از خداوند درخواست می‌نمایم که به واسطه‌ی شما بر معرفتم بیافزاید و از همراهی با شما بیشتر و بیشتر بر من افزوده شود...

أسألك سيدي ولقد خفيت عليّ بعض الأمور فأرجو منك تبیانها لنا ولكي تعم الفائدة، وهي تفریعات لما سبق من المسألة أعلاه:

مولای من! برخی امور بر من پوشیده مانده است و من از شما سؤال می‌کنم. از شما تقاضا مندم آنها را برای ما روشن سازی تا سودمندی کامل تر شود. سؤال‌های زیر شاخه‌هایی از مسئله‌ی فوق است:

أ: ما هو المقصود (بالزينة) في الآية الشريفة، وماذا تشمل عند المرأة؟
وما هو حدود عمر (.. الطّفْلُ الَّذِي لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ)؟
وما هو المقصود من قوله تعالى: (.. وَلَا يَضْرِبَنَّ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ)؟

الف: منظور از «زینت» در آیه‌ی شریفه چیست؟ و چه چیزهایی از زن را شامل می‌شود؟

حدود عُمُر در (.. (کودکانی که از شرمگاه زنان بی‌خبرند) چقدر است؟

و منظور از این آیه چیست: (و نیز چنان پای بر زمین نزنند تا آن زینتی که پنهان کرده‌اند دانسته شود)؟

ب: قرأت جوابك سيدي الذي قد بينت فيه قضية ما يجب ستره على المرأة، ولكن لم أعرف ما هو حدود الواجب ستره من المرأة إذا كان الناظر لها هو الأم والجدّه من أحد الأبوين وإن علوا، أو من المكلفين مثل الأخت من أحد الأبوين وبناتها وبنات الأخ والأخت وإن نزلوا، أو البنت وبنت الزوج بعد الدخول، والعمة أو عمّة الأبوين، والخالة وخالة الأبوين؟

ب: سرورم! پاسخ شما درباره‌ی آن چه زن باید بپوشاند را خواندم ولی نمی‌دانم اگر کسی که به زن نظر می‌افکند مادر و یا مادر بزرگش از یکی از والدین و هر چه که بالاتر روند، یا از افراد مکلف مانند خواهر از یکی از والدین و دختران خواهر و دختران برادر و خواهر و هر چه که پایین‌تر روند، یا دختر و دختر شوهر پس از دخول، و یا عمه یا عمه‌ی والدین و خاله یا خاله‌ی والدین باشد، حدودی که پوشیدن آنها بر زن واجب می‌باشد کدام است؟

وما حدود الواجب ستره على المرأة أمام الناظر إذا كان طفلاً مميّزاً، سواء كان الطفل ذكراً أم أنثى من أبنائها وإن نزلوا، أو أخواتها، أو ممن لا انتساب لهم معها من الأطفال المميّزين؟

و اگر بیننده، طفل مميّز باشد -چه این طفل پسر باشد و چه دختر- از فرزندان زن و هر چه پایین‌تر روند، یا از اطفال مميّزی که نسبتی با زن ندارند، حدودی که پوشاندن آنها بر زن واجب می‌شود، کدام است؟

وما حدود الواجب ستره على المرأة إذا كان الناظر لها أبنائها الذكور أم الإناث أم غيرهم الذين هم فوق سن التمييز ودون سن التكليف؟

و اگر بیننده، فرزندان مذکر یا مونث زن یا دیگر افرادی که بالاتر از سن تمییز و پایین‌تر از سن تکلیف هستند باشند، حدودی که پوشاندن آنها بر زن واجب می‌گردد، کدام است؟

الجواب: بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد وآل محمد الأئمة والمهدين.

ج س ۱ - أ / إذا أدى كفارته فلا شيء عليه بعد الأداء، وإن كانت كفارته الاستغفار.

پاسخ: بسم الله الرحمن الرحيم

و الحمد لله رب العالمين، و صلى الله على محمد و آل محمد الائمة و المهديين.

جواب سؤال ۱ - الف: اگر کفاره‌اش را بدهد پس از ادا، دیگر چیزی بر عهده‌ی او نیست، حتی اگر کفاره‌ی او استغفار باشد.

ج س ۱ - ب: للإمام تقدير الثمن وإسقاطه أو بعضه.

جواب سؤال ۱ - ب: قیمت‌گذاری و نیز ساقط کردن آن یا برخی از آن، بر عهده‌ی امام است.

ج س ۲ - أ: أي إنه نذر صيام وقت معين، مثل أن تكون أيام معينة من شهر معين من عام معين.

جواب سؤال ۲ - الف: یعنی اگر او نذر کرده باشد که وقت مشخصی را روزه بگیرد، مثلاً روزهای مشخصی از یک ماه مشخص از یک سال مشخص.

ج س ۲ - ب: يقضي يوماً مقابل كل يوم أفطره، والكفارة هي نفسها كفارة إفتار يوم من شهر رمضان مخير بين الإطعام أو الصيام أو العتق.

جواب سؤال ۲ - ب: به ازای هر روزی که افطار کرده است یک روز قضا بگیرد. کفاره همان کفاره‌ی افطار یک روز از ماه رمضان است و او اختیار دارد بین إطعام یا روزه گرفتن یا بنده آزاد کردن.

ج س ۳ - أ: الإنبات أي ظهور الشعر الخشن على العانة.

جواب سؤال ۳ - الف: رویدن مو، یعنی پیدا شدن موی خشن بالای شرمگاه.

ج س ۳ - ب/ سعر الخام (السبائك).

جواب سؤال ۳ - ب: قیمت نقره‌ی خام (سبیکه).

ج س ۴ - أ: الزينة بالنسبة للمرأة كل ما وجب عليها ستره عن الناظر الأجنبي وتشمل جسدها كله عدا الوجه والكفين والقدمين.

والطفل الذي تتحفظ منه المرأة هو المميز، ويكون بعد إتمام السبع عادة، وربما كان في الثامنة أو التاسعة أو العاشرة أو بعدها بحسب حال الصبي وسعة إدراكه.

والمقصود بقوله تعالى: (وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ): هو إصدار صوت من الخلال.

جواب سؤال ۴ - الف: در مورد زن، زینت به هر چیزی که پوشاندن آن از نگاه نامحرم واجب است اطلاق می‌شود و تمام بدن زن به جز صورت، کف دست‌ها و کف پاها را شامل می‌شود.

کودکی که زن باید خود را از او حفظ کند، کودک ممیّز است و معمولاً کودک با تمام شدن هفت سال به سن تمییز می‌رسد و یا چه بسا بر اساس وضعیت کودک و مقدار درک و فهم او در سن هشت، نه یا ده سالگی یا پس از آن به این سن برسد. منظور این سخن خدای متعال که فرموده است (و نیز چنان پای بر زمین نزنند تا آن زینت که پنهان کرده‌اند دانسته شود) بلند کردن صدا از خلخال می‌باشد.

ج س ۴ - ب : بالنسبة للواجب ستره من المرأة عن أختها هو في قوله تعالى: (وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ) أي عن النظر، فلا يجوز أن تنظر المرأة إلى عورة أختها، وكذا تحفظ وتستر عورتها عن أن تنظر إليها امرأة أخرى، هذا هو الواجب.

أحمد الحسن

جواب سؤال ۴ - ب: در خصوص آن مقداری که پوشاندنش بر زن از خواهرش واجب است، در آیهی (و به زنان مؤمن بگو که چشمان خویش را ببندند و شرمگاه خود را نگه دارند) منظور نگاه کردن می‌باشد. بنابراین جایز نیست که زن به عورت خواهر خود بنگرد و نیز زن باید عورت خود را از این که زن دیگری به آن نگاه کند، حفظ کند و بپوشاند. این، همان مقدار واجب می‌باشد.

أحمد الحسن
